

ОДІСЕЯ ІГОРЯ
КАЧУРОВСЬКОГО:
100 РОКІВ ВІД ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ

Письменники Чернігівщини – дітям

УДК 016:8

Відповідальна за випуск Т. М. Ключ

Матеріал підготувала Л. М. Казакова

Літературний редактор Г. М. Вечерська

Одисея Ігоря Качуровського: 100 років від дня народження: пам'ятка юному читачеві / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей» ; уклад. Л. М. Казакова. – Чернігів, 2019. – 34 с. – (Письменники Чернігівщини – дітям)

Літературний дайджест знайомить читачів з відомим літературознавцем, перекладачем, письменником, знавцем мов, радіожурналістом Ігорем Качуровським, уродженцем Ніжина, дитячі роки якого пройшли в Крутах, що на Чернігівщині.

Департамент культури і туризму, національностей та
релігій Чернігівської облдержадміністрації
КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»

Одісея

Ігоря Качуровського: 100 років від дня народження

Письменники Чернігівщини – дітям:
пам'ятка юному читачеві

Чернігів-2019

«Він здавався одвічним і довічним.
Гуманітарій енциклопедист, поет і перекладач,
прозаїк, університетський професор і
радіожурналіст, носій призабутої сьогодні
шляхетності й освіченості...»

(Сергій Грабовський)

Його поезію іноді читали в тих публікаціях, що випадково потрапляли із-за кордону... Але й не здогадувалися тоді, яка то цільна, багатогранна й щедра своїм обдаруванням постать – Ігор Качуровський. Родом письменник із Ніжина. Народився 1 вересня 1918 року в родині випускників Київського університету імені св. Володимира. Батько був юристом, згодом спеціалізувався ще й в економіці, певний час займав посаду державного секретаря Центральної Ради. Мати закінчила жіночі курси при Київському університеті з фаху історії.

Під містечком Ніжин у Качуровських був невеликий маєток, це автоматично вписало родину до куркулів, проти яких «воювала» нова влада. Прагнучи уникнути сумної участі, сім'я потай і поспіхом виїхала аж до Курська. Це був період великого переміщення мас. Одних переселяли в далекі краї під конвоєм, інші самі кидали обжиті місця й рідні домівки й утікали від уготованої їм долі, але не всім щастило – багатьох вона наздоганяла. Качуровським пощастило – вони вціліли.

Ігор порівняно спокійно закінчив десятирічку. Більше того – доля зробила йому неоціненний подарунок, який мав велике значення для всього його майбутнього, по суті, визначивши наперед духовні параметри життя Ігоря Качуровського. У скромному провінційному педінституті в Курську, студентом якого він став, зустрілися люди, котрими міг би пишатися й столичний університет. Це – Борис Ярхо й Петро Одарченко. До речі, Б.Ярхо був і викладачем Московського університету, але через неблагонадійність його звільнили, виславши до Курська під пильний нагляд відповідних інституцій.

Епопея Петра Одарченка трохи складніша. Відомий літературознавець, автор цікавих розвідок про творчість Лесі Українки, в науці «хрещеник» Сергія

Єфремова й Миколи Зерова, відбувши друге ув'язнення, отримав місце доцента в Курському педінституті. Люди глибокої культури (Б. Ярхо, наприклад, знав два десятки мов) прилучали Ігоря Качуровського до серйозної науки. Під їхнім керівництвом він написав студію про метрику Державіна для колективної наукової монографії (книга не вийшла, бо почалася війна), саме вони прищепили йому смак до перекладацтва, від них він уперше почув про Миколу Зерова, познайомився з його творами.

Навчання уриває війна. 1942 року Качуровський повернувся на рідну Чернігівщину, в колись відібраний у сім'ї будинок у Крутах, а спостереження протягом року дали молодому письменнику багато матеріалу для майбутніх творів. Але уже через рік, пізнього літа 1943-го, рятуючись від вірної загибелі, родина перебирається на Захід. Спочатку оселилися на Самбірщині, зимою 1944-45 рр. переїхали у Словаччину, а вже з лютого 1945 родина опинилася у таборі в Лінці на Дунаї. В Австрії, де І.Качуровський прожив три роки, відбувся його творчий дебют. 1946 року перше оповідання привернуло увагу українських письменників і навіть було відзначене нагородою. Пізніше у 1948 році виходить перша збірка віршів "Над світлим джерелом", яка й розпочала півстолітній творчий шлях невтомного трудівника літератури.

Мене колись не брала жодна сила,

І спробує, було, та не здола.

Я з покоління, що війна скосила,

Із знищеного голодом села,

З народу, здесяткованого тричі,

З тих, кому смерть сто раз гляділа в вічі.

Далі втеча, блукання по Австрії, недовгий притулок у австрійських таборах у Карінтії і зрештою виїзд через Італію до Аргентини.

Понад двадцять років Ігор Качуровський заробляв на життя тяжкою працею чорнороба: вантажника на залізниці, двірника, асфальтувальника. І хоча в Австрії автор отримав премію за перше надруковане оповідання, лише наприкінці 60-х років письменник зміг нарешті присвятити себе

гуманітарній праці: читає курс давньослов'янської мови та літератури на курсах славістики при Католицькому університеті та російської літератури при університеті Спасителя в Буенос-Айресі.

Там, у чужому й далекому латиноамериканському світі, він не самотній. У письменника є серйозне літературне середовище, до якого входять і Юрій Клен, і Михайло Орест, і Докія Гуменна, і Микола Глобенко, Іван Багрянний, Олекса Ізарський, і Тетяна Фесенко, Анатолій Галян. Качуровський стає, певно, одним із найбільших українських знавців і перекладачів іберійської та іberoамериканської поезії.

1956 року виходить друга збірка поезій "В далекій гавані", овіяна вітрами далеких морів і тугою за рідним краєм, та ще спогадом про "далекі дороги».

Там сьогодні ті самі шипшини,

Багрянють кущі винограду...

І невже це назавжди, без зміни,

І рятунку нема, ні розради?

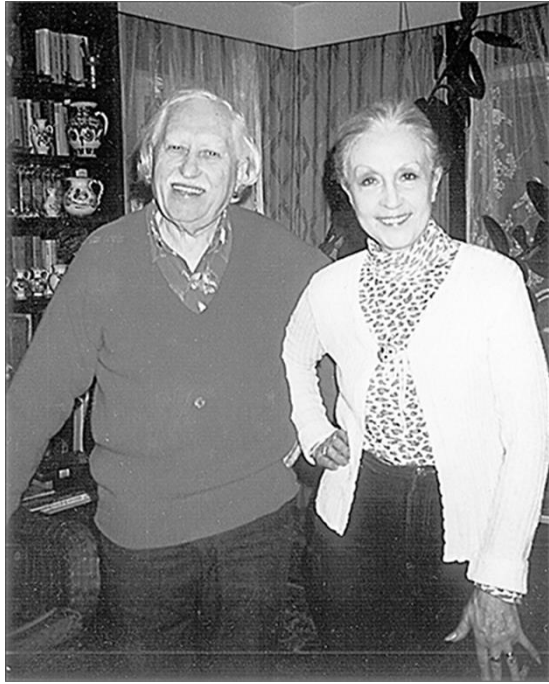
("Тут, на півдні, весна невесіння")

У цей же час з'являються книжки І. Качуровського: невеличка монографія «Новела як жанр», діалогія «Шлях невідомого» і «Дім над кручею», повість «Залізний куркуль».

Своїми віршами поет підіймається над буденністю і рятує себе мистецтвом, красою, тим духовним, що робить людину Людиною. Від збірки до збірки зростає майстерність перекладача й розширюється коло авторів, які приваблюють Качуровського.

1968 року Ігор Качуровський з дружиною повертається в Європу і з того часу він постійно мешкає в Мюнхені, маючи, нарешті, за власними словами, "людське існування". Працюючи на радіостанції "Свобода", автор написав для ефіру понад дві тисячі так званих скриптів, переважно літературно-мистецького змісту. У той же час готує докторську дисертацію і захищає її на таку неординарну тему, як "Давні слов'янські вірування і їхній зв'язок з індо-іранськими релігіями". Відтоді став викладачем Українського Вільного Університету у Мюнхені.

З 1974 року викладав курси теорії літератури та історії новітньої літератури. Радіокнига І. Качуровського «Бесіди про українське письменство», що прозвучала в програмах «Свободи», налічує кілька тисяч сторінок і тільки нині частина з них з'явилася друком у велетенському томі під назвою «Променисті силуети».

Збірка поезій "Пісня про білий парус" стає вищою сходинкою до поетичного Парнасу. У відгуку словацького літературознавця-україніста Мікулаша Неврлі читаємо: "Образ білого вітрила — це ідеал, який осяває людині шлях до кращого, повнішого життя", без чого не досягається щастя».

1982 року виходить цікаве видання вибраних сонетів (їх близько 50) Франческо Петрарки. Автор додає до книги передмову, що є оглядом історії українського перекладу любовних сонетів Петрарки. Поряд із власними перекладами Качуровський подає й сонети італійською мовою.

Слід зауважити, що Ігор Качуровський перекладав не лише з російської на українську, але й навпаки, ставлячи за мету познайомити російського читача з поезією П. Тичини, Є. Плужника, О. Ольжича, Ю. Клена, Олени Теліги. В одній із своїх поезій Качуровський писав: "ми в мистецтві перекладу перші в світі" і назвав низку наших блискучих перекладачів: М.Рильський, М.Зеров, Ю.Клен...

Ще одна блискуча грань творчої індивідуальності письменника — його літературознавче обдарування. Дебютом на цій ниві була науково-популярна розвідка "Новела як жанр", написана ще в Аргентині. Далі була низка монографічних праць, як "Строфіка", "Фоніка", "Нарис компаративної метрики". Усі ці розвідки стосуються віршознавства, вони засвідчують в особі їх автора першокласного лінгвіста, пильного дослідника художніх особливостей поетичної мови багатьох творців.

Ігор Васильович вдавався іноді й до гумору ("Пародіаріум Феодосія Чички"), писав твори для дітей (віршована казка "Пан Коцький", видана у Києві 1992 р.). Багато інших тем хвилювали невтомного дослідника, а 1988 року вийшов з друку перший том його унікальної тритомної праці "Хрестоматія української релігійної літератури" під назвою "Поезія".

В еміграції не кожному вдається знайти своє місце на чужині, Ігорю Васильовичу це вдалося. Він і далеко від батьківщини розвивав національні традиції української культури. Як сказав відомий український критик Іван Дзюба: «Ігор Качуровський завжди залишався самим собою, в сенсі вірності своїй моральній сутності, своєму творчому та людському покликанню».

Сьогодні ім'я Качуровського повернулося в Україну: про його творчість пишуть дослідження та дисертації, його статті, книги та переклади друкуються в Києві та Ніжині, він лауреат премії імені Максима Рильського за кращі переклади (1994), лауреат премії імені Володимира Вернадського (2004) за наукову працю, 2006 року отримав найпрестижнішу в країні Шевченківську премію. Помер патріарх літератури на 95-му році життя 18 липня 2013 року в Мюнхені. До останніх днів Ігор Качуровський працював і упорядковував збірку власних спогадів. Перед смертю письменник написав

лист-заповіт, у якому просив поховати його на території садиби в с. Крути, де пройшли дитячі роки. 22 листопада 2013 року відбулося урочисте поховання праху Ігоря Качуровського на Батьківщині.

Круті шляхи судилися йому:

*То курс на Курськ, а то на
Аргентину...*

Каринтію, Канаду, Палестину

Завчив напам'ять сорок літ тому.

Пітьму долав і далечінь німу,

Вдень і вночі трудився без упину.

Він боронив людину й Україну,

Не розкривав об'ємів будь-кому.

Можливо це – і зовсім не ганьба

(Ще й гучно привітає вас юрба) –

*Пергу збирати до чужинських
пасік.*

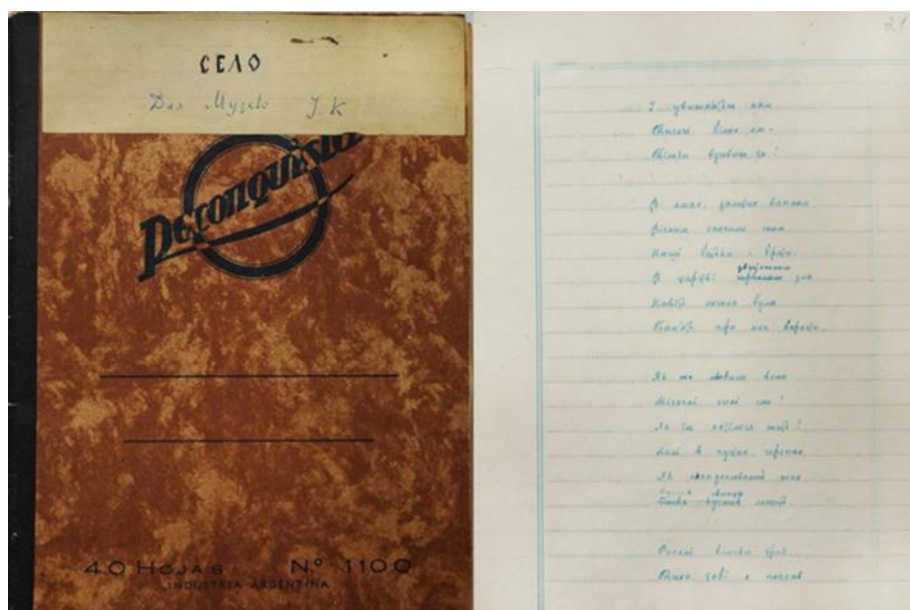
*Страждання хай повторяться й
жалі, –*

*В крутянській забажав лежать
землі*

Останній український неокласик!

Л. В. Череватенко

Духовне ж надбання видатного українця нині знаходиться у архівному фонді Ігоря Качуровського, що зберігається його дружиною Лідією Крюковою-Качуровською у Мюнхені. Невелику частину документів особового походження із цього архіву, завдяки плідній співпраці ЦДАЗУ з головою Благодійного фонду «Ніжен» Миколою Шкурком, було передано до архіву, проведені перемовини із сином Ігоря Качуровського Леонардо-Адріаном щодо передання до ЦДАЗУ документів, що нині перебувають за кордоном. Ігор Васильович Качуровський належить до тих діячів української діаспори, котрі немало зробили для того, щоб українська культура виходила на європейські обрії і ставала, нарешті, часткою світового культурного процесу.

Передмістя

Я знайшов собі глуху околицю,

Ту, де всі дороги непроїжджі.

Тільки стежка будяками колеться

На давно забутім роздоріжжі.

Тут пастух жене уранці череду,

І сусіди біля живоплота

Сперечались – аж до сварки! – в середу:

Понеділок нині чи субота.

Ні одно вікно вночі не світиться,

Аж на третій вулиці ліхтарні.

Але ближче Оріону китиця

І ясніші світляки примарні.

Біла печериця під раїною,

Даль – мов пісня без кінця і краю.

А раїни пахнуть Україною,

Спогадом загубленого раю.

Поет

Не має значення: тіара чи галера,
На раменах твоїх лахміття чи вісон.

Чи ти переступав, чи пильнував
закон

І хто була вона – мадонна чи
гетера.

Чепіги рільника, рушниця
браконьєра,

І навіть міць берла, залитий кров'ю
трон –

Не це важливо нам. Бо це міраж,
химера,

А дійсність – тільки вірш і ліри
чистий тон.

Хоч ти плазуєш псом до панського
підніжжя

І ночі присвятив науці
чорнокнижжя,

Сплітаючи діла в один гадячий
сплет,

Хоч на твоїй путі отруйне зло
цвістиме,

Та і найтяжчий гріх, і злочин
непростимий

Тобі прощаємо, тому що ти – поет.

дружині до дня народження:

Найглибші думки, ідеали найвищі
—

В глухому підвалі у пільмі вологій

Чи між павутиння на вбогім горищі
—

В забутих поетів старих антологій.

Є стільки симфоній, котрі не
гриміли,

Сонат, що звучали у колі вузькому,

А потім уже не прийшлося нікому

Розкрити їх звуків незвідані сили.

І жоден світанок іще не розжеврив

У сховищах дальніх столичних
музеїв

Найкращих, найтонших малярських
трофеїв,

Безвісного пензля незнаних
шедеврив.

Ігор Качуровський любив звіряти свої найзаповітніші думки у віршах-присвятах. Ось один із таких віршів, написаний дружині до дня народження:

*Найглибші думки, ідеали найвищі –
В глухому підвалі у пільмі вологій
Чи між павутиння на вбогім горищі –
В забутих поетів старих антологій.
Є стільки симфоній, котрі не гриміли,
Сонат, що звучали у колі вузькому,
А потім уже не прийшлося нікому
Розкрити їх звуків незвідані сили.
І жоден світанок іще не розжеврів
У сховищах дальніх столичних музеїв –
Найкращих, найтонших малярських трофеїв,
Безвісного пензля незнаних шедеврів.*

Це – один із притаманних авторові мотивів: мистецтво, старі поетичні антології, невизнані генії, прекрасні музичні твори, яких не почув світ, музеї, що стали своєрідними цвинтарями для шедеврів, скептичний погляд на те, що називаємо об'єктивною історією культури.

Ігор Качуровський, здається, єдиний із українських літераторів, особисто знайомих із Хорхе Люїсом Борхесом – одним із тих, хто визначав обличчя так званого магічного реалізму латиноамериканської прози, що стала чи не найяскравішим феноменом усієї світової літератури другої половини ХХ століття, давши світові поряд із Борхесом такі імена, як Г. Г. Маркес, Х. Кортасар, М. В. Льюса, Р. Бастіос, Ж. Амаду, А. Карпентьєр.

Уже після смерті Борхеса, 1999 року, Качуровський напише прекрасний сонет «Борхес», у якому відтворить свій – і не тільки свій – пієтет до сліпого генія аргентинської літератури

*...Він говорив про давніші часи,
Про Беовульфа й бій під Брунанбургом,
І сам ставав немовби деміургом,
Що творить світ з відійшлої краси.
А світову богему в «Бар Модерно»
Тягло тоді на вулицю Майпу*.
Ми бачили його ходу сліпу,
Ковіньку впізнавали характерну...
За столиками ми були – внизу,
Та відчували серцем: поблизу
Великий хтось – аж глянуть страшно вгору...
Здавалось: наша творчість – тільки гра,
І ми усі – неначе дітвора,
Що бавитись прийшла в тіні собору.*

«Можна говорити про різні грані І. Качуровського, розглядаючи кожну зокрема і деколи навіть не уявляючи його загального портрета, самого масштабу цієї творчої особистості, оскільки усе те, що він зробив, тільки починає приходити в нашу культуру. Визнання його в різних колах ще не перейшло в справді широке загальнонаціональне визнання, яке він заслужив. Оприлюднення його текстів в Україні ще триває, потрібен час на осмислення всього того, що зробив Качуровський»

(Михайло Слабошпицький).

Так, Ігор Качуровський у нашій літературі – постать абсолютно унікальна. І виняткова творча багатогранність, й освіченість – справді важко уявити, кого можна поставити поряд із ним. Ось де доречні слова про те, що існує в одиниці, а що – у множині. Качуровський, ясна річ, – одинина. Константа в усьому, до чого він береться: поезія, проза, перекладацтво, культурологія, теорія перекладу, літературознавство, критика...

Качуровський часто до однієї й тієї ж теми звертався як літературознавець, критик чи біограф і як поет. І все ж найголовніше в багатогранній творчій роботі Ігоря Качуровського – поезія. В ній чимало важливих прикмет не тільки духовних, а й суто життєвих.

*Нам у вічі б'є хуртовина.
Гук гарматний росте на сході.
А на тій он сусідській підводі
Народилась в дорозі дитина.
У якомусь розбитому домі,
Що лишила сім'я
«фольксдойчерів»,*

*Ми на краденій спали соломі,
І я знову без хліба вечеряв.
Ми на вікна прибили рядна,
Сніг колючий змели з підлоги.
І стогнала, така безпорадна,
Та, що мала невчасні пологи.
Наше плем'я завзяте і вперте:*

*Мов кровинки народнього болю,
Ми таки просочились на волю
Між кістлявими пальцями
смерти.
І не той уже світ біля мене.
Кораблі і матроси на трапах,
І п'янкої магнолії запах,*

*І бамбуку царство зелене.
І цікаво б нині зустріти
Тих, що з нами пройшли крізь
негоди,
Відтворити разом пережите
На жорстоких шляхах свободи...*

Поет у вірші «Овідій» дає цінний автокоментар до своєї творчої еволюції:

*Часом себе я питаю: кому я
завдячую більше,
Хто мені визначив шлях до
кастальських
джерел і Парнасу?
Перші зустріли мене Шевченко і
Лермонтов разом;
Юність бездомну мою, що в
чужинному світі минула,
Квітом бузків і черемх вінчали
Єсенін та Бунін.*

*Потім прийшли акмеїсти зі
словом несхибним, як шпага.
А як вернувся додому і знову пішов
на чужину –
П'ятеро лебедів рідних, подоланих
– та нездоланих,
Тих, що на озері смерти билась об
кригу відчаю.
Шостий, молодший їх брат,
зробився мені найріднішим.*

«Шостий, молодший їх брат» – Михайло Орест, брат Миколи Зерова, з яким Ігоря Качуровського єднала багатолітня дружба.

Ліричний нотатник

Люблю передосінні надвечір'я.

Коли спадають яблука з гілок

І дальні, ледь накреслені верхів'я

Нагадують застиглий оболоч.

Жар-птиця осени багрянопера

Ще не спустилась на ліси й поля,

І по ночах остання енотера

Мосяжні диво-чаші розтуля.

Від ночі і до смерку має жити

Недоторканна світлість жовтини.

Тож якось сумно бачити ці квіти:

Лише одну добу цвітуть вони...

Пан Коцький

Народна казка та віршований переспів Ігоря Качуровського

На селі, в одній господі
Жив колись муругий* кіт.
Та такий брехун і злодій,
Що іще не бачив світ!

Ось украв він кусень м'яса,
За хвилину все пожер
Та вже цілить на ковбаси –
Як дістати їх тепер?

Але хтось йому наврочив:
До ковбас він не доскочив,
А штовхнувши тарілку
Геть потовк на черепки!

А господар згріб котища
Та давай його учить.
Б'є дрючком, аж вітер свище,
А котяра знай нявчить.

Коли раптом стало тихо...
Бачать, кіт уже не диха.
І господарі удвох
Поставали та й не знають,
Чи вдає, чи справді здох?
Ось тоді господар каже:
"Хай тому котові біс!
Щоб звести насіння враже,
Занесу його у ліс!

В лісі тихо, в лісі глухо,
Між гілками вітер дмуха...
Занесу його у ліс!
Хай там вовк його поцупить,
Шкіру хай ведмідь облупить,
А кістки потрощить вепр!" –

Та й заніс його у дебр.
Тихо в лісі, глухо в лісі,
А по хащах ходять рисі,
І ведмеді, і вовки –
Гострозубі хижакі.
Розтулив котяра очі
(Він лише вдавав, що здох),
Бір стоїть, темніший ночі,
А кругом – зелений мох.
Скрізь шипшини і ожини,
І ніде нема стежини.
Сів сердега на пеньку,
Думу думає гірку.
Коли зирк – іде лисичка,
Чепоруха-молодичка.
Як побачила кота,
Зупинилась і пита:
– Хто ти є? Якого роду?
Як забрів ти в цю господу?
– Я-пан Коцький, – каже кіт, –
Це славетний дуже рід.
А цей ліс – моя дідизна,

Кожен звір це скоро визна:
Нам, котам, належить світ!
– Добре, – каже тут лисичка,
Чепоруха-молодичка, –
Чоловіком будь моїм
І ходім до мене в дім!
От побрались молодята,
У лисички в лісі хата,
Невеличка, чепурна,
Гарно прибрана вона.

Кіт набув поставу хвацьку,
Люльку курить він козацьку,
Вибиває об пеньок.
А йому лисичка годить,
Коло нього тільки й ходить,
Ніби справді він панок.
І така вже рада-рада,
До села щоранку – шасть,
Там гарненько курку вкраде
І котові всю віддасть.
В лісі темно, в лісі глухо,
Між гілляччям вітер дмуха,

І пташинний спів замовк.
Сумно вовкові самому,
До лисиччиного дому
Завітав у гості вовк.
Та лисичка не впускає,
Каже: – Утікай чимдуж!
В мене є пан Коцький – муж.
Коли він тебе спіткає,
Розірве тебе і з'їсть,
Бо така вже в нього злість!

В лісі темно, в лісі тихо,
Сам ведмідь і ведмедиха
Із маленьким ведмежам
Погуляти вийшли там.
От кортить їм завітати
До лисиччиної хати,
А лисичка каже їм:
– Не впускаю до себе в дім.
Повертайтеся, але тихо,
Бо я вам не хочу лиха,
Щоб пан Коцький вас тепер
Не почув і не роздер...

Вибравши погожу днину,
Вийшла лиска на гостину
В найгустішу темну дебр,
Де живе могутній вепр.
Каже: – Не заходь до мене,
Бо я замужем тепер.
Тільки муж мій злий, скажений,
Всіх забив би і пожер.
Він – пан Коцький, лютий кіт,
Він – пан Коцький, лютий кіт,
А котам належить світ!

Страшно вепрові старому.
Стрів ведмедів коло дому
(Ведмедисі був він кум)
Та й про свій повідав сум.
Каже: – Треба на пораду
Лісову скликать громаду,
Може, знайдемо тоді,
Як зарадити біді,
Щоб пан Коцький нас тепер
Не порвав і не подер...

В лісі тиша вікова.

Чути, як росте трава.
Угорі скрипить ялиця,
Сиплеться на землю глиця,
Зеленіє темний мох.
От зійшлись вони утрьох:
Хижий вовк, ведмідь-бурмило,
З ними й вепр-невмите рило.
Кажуть: – Щоб тримати мир,
Запросімо їх на пир –
Пана Коцького й лисичку,
Чепуруху-молодичку....

Погодились без вагання
Та й пішли на полювання
Хижий вовк, ведмідь-бурмило,
Третій вепр-невмите рило...
Вполювали разом тура,
Що на ньому груба шкура,
Зате м'яса, якби хтів,
Вистачить на сто котів.
Затягли його у дебр
Вовк, ведмідь и дужий вепр.

Поставали, піт втирають

І довкола позирають:
– От і маємо як слід
Пану Коцькому обід!
Тільки страх їх огорта:
Як закликати ката?
Каже вовк: – Уже з добу я
Щось нездужаю, слабую...
А ведмідь: – А я – незграба,
Неповороткий, як баба...
Мовить вепр: – А я старий,
Це не те, що землю рий...

Аж зненацька з-за куща
Вибігло до них зайча.
Тут вони йому зраділи,
Кажуть: – Зайчику наш милий,
Ти проворний, ти меткий,
Швидконогий і прудкий.
Через хащі, переліски
Побіжи мерщій до лиски,
Побіжи через ліси,
На гостину запроси,
Запроси її як слід
З паном Коцьким на обід!

От збирається лисичка,
Чепуруха-молодичка,
З паном Коцьким на обід,
Прибираються, як слід.
Пану Коцькому вона
Одягає жупана,
Витяга йому із скрині
Шаровари темно-сині,
Чобітки, немов на свято,
Що лишив покійний тато,
Капелюх його з пером,
Сріблом вишитий кругом...
І такі вони розкішні,
Набундючені і пишні,
Разом рушили у путь,
Де з обідом друзі ждуть.

А лисичка невеличка,
Чепоруха-молодичка,
Каже: – Любий, подожди,
Я сама піду туди,
Щоб не сталося біди.

Підійшла, очима блиска
І говорить звірам лиска:
– Вовче-брате! Ти мерщій
Заховайся за кущі.
Ти, ведмедю, вуйку любий,
Ліпше видряпайсь на дуба!
Друже-вепре, та ж і ти
Мав би далі відійти,
Бо пан Коцький – лютий гість,
Він порве вас і поїсть!

Бідні звірі од біди
Поховались хто куди.
От на дуба зліз бурмило,
Дужий вепр-невмите рило
Весь зарився в листя й хмиз.
А вовцюра в кущ заліз.

От наш кіт угледів тура,
Що на ньому груба шкура,
Але м'яса стане там
На вечерю всім котам.
Облизавсь котяра ласо:
– Добре м'ясо! Сите м'ясо!

Кличе вголос: "Мау-мав!",
Ніби сам його піймав.

А довкола звірі тихо
Причаїлись: буде лихо,
Коли мало ще йому
Стільки м'яса одному,
То, диви, в недобрий час
Він із'їсть котрогось з нас!
А комарик "дзиг!" та "дзиг!"
Вгору-вниз, вгору-вниз...
Через хмиз і через лист
Визирає вепрів хвіст...
Він кружляє низько-низько
І сідає на хвостисько.
Бідний вепр припишк увесь,
Та зненацька хвіст – шелесть!

В лісі морок, в лісі тиша.
Чує кіт – неначе миша
Серед листу шарудить.
Він стрибком-прожогом вмить
(Бо на це у нього хист)
Вепра тільки хап за хвіст!

Той шарпнувся – та тікати,
Не пізнав своєї хати
І в найдальшій з темних пуц
Заховався в хміль і плющ...

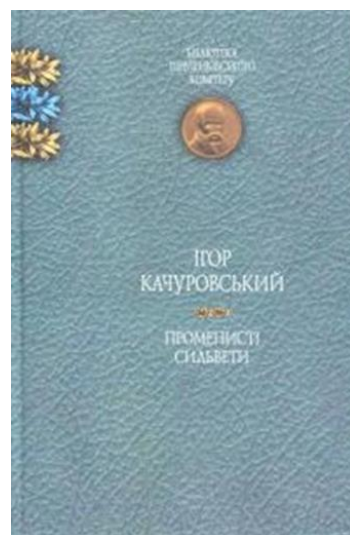
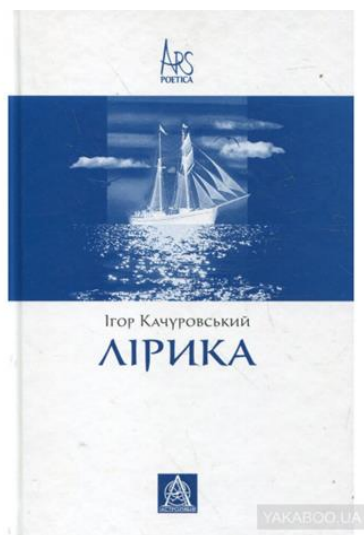
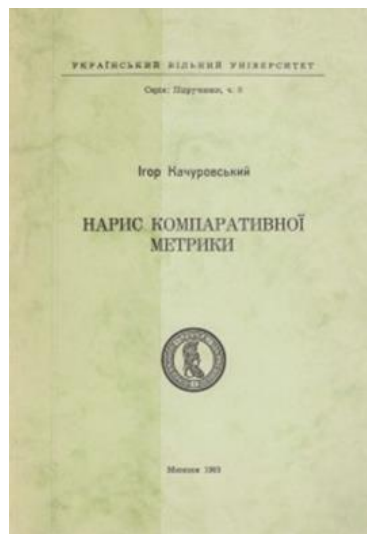
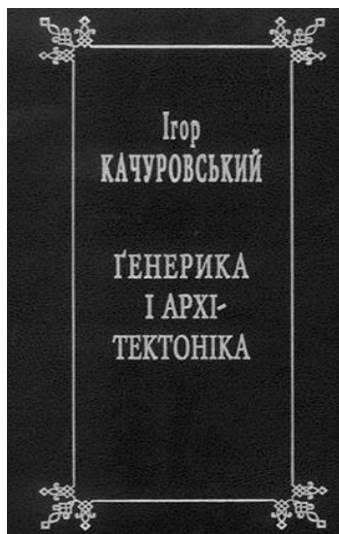
А пан Коцький з переляку
Стриб на дуба, на гілляку,
А бурмило звідти сторч
Головою прямо в корч!
Кіт тремтить, зірвавсь із жаху –
Та на вовка бідолаху,
Пазурами просто в ніс,
Той як схопиться – та в ліс!

А тим часом на селі
Зміни стались немалі:
У господі – сум і тиша,
На столі гуляє миша,
Загніздилися в норі
Отакенні-о щури,
Вуж – у сінях, тхір – в коморі...
А господарі аж хворі.
Жаль сердешних огорта:
Як їм бути без кота?

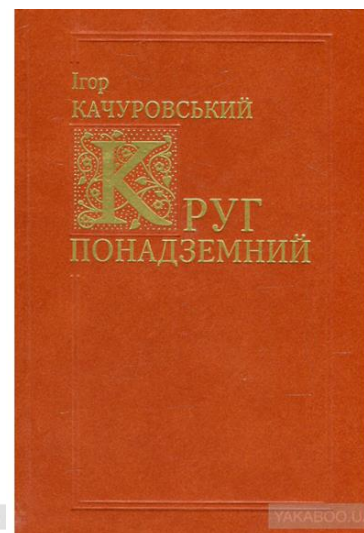
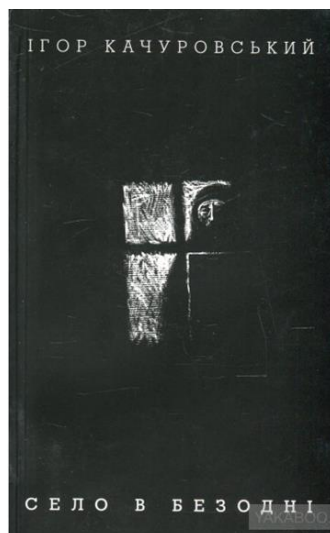
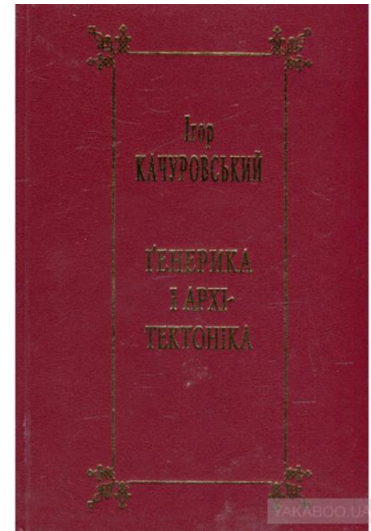
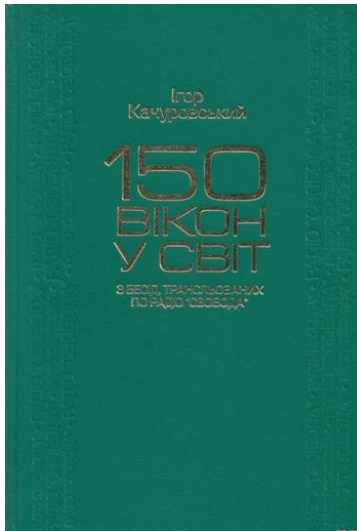
І господаря з села
Господиня посила:
"Приведи kota живого,
А назад не йди без нього!"
Довго лісом той бреде,
А kota нема ніде,
Вже на другім кілометрі
Почалися дикі нетрі:
Скрізь ялини та дуби,
Та модрини, та граби,
Та малини, та гриби,
Та шипшини, та ожини
І ніде нема стежини.
Коли чує: кіт нявчить,
З жаху вепр там верещить,
Вовк, як цуцик, скавулить,
Ніби щось йому болить,
Застогнав ведмідь-бурмило,

Мов життя йому немиле...
Коли бачить: через дебр
Утікає лютий вепр,
Далі вовк кущами скаче,
А ведмідь біжить та плаче,
І жене за ними в слід
Кіт, його муругий кіт!
Тут з котом вони спіткались,
Обіймались, милувались
І раділи без кінця.
Тим скінчилась казка ця.
Тут ми бачимо kota:
В теплій затишній господі
Про свої ж таки пригоди
Довгу казку він чита.

Літературні скарби

Літературні скарби

Література

1. Астаф'єв О. «Білі плями» на карті / О. Астаф'єв // Просвіта. – 1997. – 9 серпня.
2. Астаф'єв О. Ігор Качуровський / О. Астаф'єв // Поетичні голоси Чернігівщини. – Чернігів, 2003. – С. 200-207.
3. Астаф'єв О. Ігор Качуровський – видатний теоретик літератури та художній критик / О. Астаф'єв // Просвіта. – 1998. – 3 жовтня.
4. Астаф'єв О. Ігор Качуровський. In memoriam : некролог / О. Астаф'єв, В. Астаф'єва, В. Базилевський // Сіверщина. – 2013. – 25 липня. – С. 4.
5. Астаф'єв О. Ігор Качуровський – теоретик літератури і критик / О. Астаф'єв // Сучасність. – 2005. - № 10. – С. 146-151.
6. Астаф'єв О. Одісея Ігоря Качуровського / О. Астаф'єв // Літературний Чернігів. – 1993. - № 1. – С. 110-114.
7. Базилевський В. «Ім'я – це знак...» / В. Базилевський // Літературна Україна. – 2010. – 4 листопада. – С. 5.
8. Базилевський В. Шлях до Кастальських джерел / Базилевський В. // Літературний Україна. – 1998. – 3 вересня. – С. 10.
9. Брагінець С. Великий із Мюнхена / С. Брагінець // Деснянська правда. – 2013. – 4 липня. – С. 7.
10. Бросаліна О. «...А дійсність – тільки вірш і ліри чистий тон» / О. Бросаліна // Дивослово. – 2008. - № 9. С. 50-55.
11. Бросаліна О. Неокласик, закоханий у середньовіччя / О. Бросаліна // Літературна Україна. – 2008. – 15 січня. С. 4.
12. Бросаліна О. Поема Ігоря Качуровського «Село – невідома сторінка літератури ХХ ст.. / О. Бросаліна // Укр. література в зош. – 2000. - № 3. С. 63-64.
13. Важлива місія : Ігор Качуровський отримав премію імені Т.Шевченка // Літературна Україна. – 2006. – 3 серпня. – С. 1.

14. Глузова Н. Силует професора Ігоря Качуровського / Н. Глузова // Нова Просвіта. – 2003. – 5 квітня. – С. 2.
15. Дзюба І. Вірність собі / І. Дзюба // Дивослово. – 2006. - № 1. – С. 25-29.
16. Жердинівська М. Ігор Васильович Качуровський / М. Жердинівська // Всесвіт. – 2008. - № 9-10. – С. 150-152.
17. Ігор Качуровський (нар. 1918) // Вітчизна. – 2007. - № 1-2. – С. 130-137.
18. Ігор Качуровський // Ув'язнена лірика / упоряд. В. Боровий; худож. оформ. В. Бондар. —Х.: Основа, 1992. – 384 с.: іл..
19. Качуровський І. З недрукованих і забутих поезій / І. Качуровський // Березіль. – 2011. - № 5-6. – С. 2-9.
20. Качуровський І. Міст через безодню: поезії / І. Качуровський // Літературна Україна. – 2010. – 4 лист. – С. 4.
21. Конечна О. Він повернувся в Україну назавжди / О. Конечна // Гарт. – 2013. – 28 лист. – С. 1, 12.
22. На спомин про Ігоря Качуровського // Українська літературна газета. – 2013. – 26 липня. – С. 9.
23. О'Лір О. Ігор Качуровський. З епістолярію: до 99-ї річниці від дня народження Поета / О. О'Лір // Слово Просвіти. – 2017. – 7-13 вересня. – С. 10-11.
24. О'Лір О. Лірика Ігоря Качуровського: в чеканні відкриттів / О'Лір О. // Літературна Україна. – 2010. – 4 лист. – С. 1.
25. Олійник О. «Як умру, то поховайте...» / О. Олійник // Чернігівщина. – 2013. – 28 листопада. – С. 7.
26. Онищенко Н. До Господнього серця / Н. Онищенко // Отчий поріг. – 2014. - № 1. – С. 12.
27. Пам'яті Ігоря Качуровського // Літературна Україна. – 2013. - № 28, 25 лип. – С. 1, 14.

Одисея Ігоря Качуровського: 100 років від дня народження
пам'ятка юному читачеві

Відповідальна за випуск Т. М. Ключ

Матеріал підготувала Л. М. Казакова

Літературний редактор Г. М. Вечерська

Комп'ютерна верстка О. Г. Ташлик

Видавець:

Чернігівська обласна бібліотека для дітей

вул. Рокосовського, 22а

м.Чернігів 14032

тел. 0462-95-19-45

[http: //ostrovskogo.com.ua/](http://ostrovskogo.com.ua/)

mail: ostrovskogo@online.ua